

sowohl für Sanskrit als auch für Prākṛit gelten kann, Sāh. D. 642.

भाषिक (von भाषा) adj. der Verkehrssprache angehörig Nir. 2, 2. °स्वर Kāṭh. 1, 8, 17. — प्रोक्तं तु किरण्यवता पाणिना दर्भपिञ्जलवता वेति भाषिकम् (?) Čāṅkh. Grh. 6, 2.

भाषिका (wie oben) f. Sprache: प्रथमकायन एव समग्रकृत्सकलवर्णम-सौ (शिवः) निजभाषिकाम् Verz. d. Oxf. H. 233, a, 18.

भाषितयुंस्क (von भा° + पुमंस्) adj. (ein Wort) von dem ein nur durch den Geschlechtsbegriff unterschiedenes Masculinum im Gebrauch ist P. 6, 3, 34. 7, 1, 74. अ° 3, 48.

भाषितर (von 1. भाष् nom. ag. redend: शुभ्रपिता वाचं भाषिता Čat. Br. 14, 9, 4, 17. मित° MBh. 4, 165. दारुण° Spr. 4241. मधुर° Hariv. 11901 (mit der ed. Bomb. °भाषिता zu lesen).

भाषिन् (wie oben) adj. sprechend, sagend: निर्व्यथो ऽस्मीति भाषिणम् Rāga-Tar. 3, 61. gesprächig (?) Spr. 3224. Gewöhnlich am Ende eines comp. redend, sprechend, schwatzend: अव्यक्त° Suçr. 1, 236, 4. प्राक्त° Mrkṣh. 2, 15. सत्याल्प° MBh. 3, 12842. अल्प° Bhāg. P. 1, 3, 24. मित° Ragh. 1, 7. मितार्थ° Sāh. D. 37, 17. अन्त° Vet. in LA. (II) 17, 2. यथार्थ° Ragh. 14, 44. मधुर° MBh. 3, 2391. R. 1, 9, 24. 33, 3. प्रिय° R. 2, 96, 16. मृदु° Vikr. 88. अप्रतिकूल° MBh. 13, 4875. कल° Mālav. 61. कलुक° MBh. 3, 1648. निष्ठुर° Vṛddha-Kān. 13, 4. क्रूर° (मृग) Hariv. 9702. दीन° R. 2, 77, 26. कर्ण° Bhāg. P. 9, 9, 33. दुष्ट° Pañcat. 184, 4. वाष्पविभ्रत° R. 2, 87, 30. परिपूर्ण° 3, 32, 32. निजसखीस्नेहविल्लाव° Mārk. P. 21, 65. हेमगद्गद° MBh. 4, 253. वाष्पगद्गद° R. 6, 101, 19. काकिलमञ्जु° Ragh. 12, 39. स्मितपूर्व° Kām. Nitis. 13, 49. — Vgl. दुर्भाषिन्. पूर्व°, प्रतिकूल°, प्रिय°, वक्र°, सु°.

भाष्य (wie oben) n. AK. 3, 6, 3, 31. 1) das Reden, Sprechen Suçr. 1, 237, 15. 2, 477, 20. Vāgbh. 1, 7, 57. — 2) ein Schriftwerk in gewöhnlicher Sprache VS. Prāt. 1, 19. °गार्थो Verz. d. B. H. 92, 4. Āçv. Grh. 3, 4, 4. Čāṅkh. Grh. 4, 10. वेदभाष्यार्थकोविद् Hariv. 8007. — 3) Erklärungsschrift, Commentar, insbes. zu einem Sūtra H. 234. MBh. 2, 453 (vgl. Hariv. 14079). सर्वभाष्यविदा वरा: 1312. 13, 4303. Varāh. Brh. S. 13, 1. Čc. 2, 24. LA. (II) 87, 16. Verz. d. Oxf. H. 238, b, 18. भाष्यं चात्र गौडपादकृतम् Gaupad. zu Sāṃkhyak. 69. स्कन्धस्वामि° Rosen zu RV. 2, 1, 3. भाष्यद्वयवार्तिके Verz. d. Oxf. H. 237, b, 14. भाष्यस्य वार्तिकम् 235, b, 17. 104, a, 9. Insbes. Patañgali's Commentar zu den Sūtra des Pāṇini (s. महा°) Svāmī im ČKDr. Rāga-Tar. 4, 635. Schol. zu P. 1, 2, 32 (Th. II). Verz. d. B. H. No. 737. Uśval. zu Uśadis. 2, 23 u. s. w. — 4) eine Art Hans (गृहविशेष) ČKDr. nach der Mādhavi bei Mathureça.

भाष्यकार (भाष्य + 1. कार) m. Verfasser eines Commentars, Bez. Patañgali's Trik. 2, 7, 26. P. 6, 3, 35. Vārtt. 4. Schol. Schol. zu VS. Prāt. 4, 179. Ind. St. 1, 34. Siddh. K. zu P. 8, 4, 28. Verz. d. Oxf. H. 113, b, 1. Nātha's 126, a, 15. Čāṃkarākārja's 223, b, No. 331. शाक्त° 238, b, 22.

भाष्यकृत् (भाष्य + कृत्) m. Verfasser eines Commentars Siddh. K. zu P. 3, 2, 89. pl. Bez. Patañgali's P. 8, 1, 73. Sch. सूत्रकृद्भाष्यकृत्केषौ Trik. 3, 3, 25.

भाष्यटीका (भाष्य + टीका) f. ein Commentar zum Mahābhāṣja Uśval. zu Uśadis. 2, 39. भाष्यटीका und vollständig श्रीमद्भाष्यटीका f. Titel eines andern Commentars Verz. d. B. H. No. 684.

भाष्यप्रदीप (भाष्य + प्र°) m. Titel von Kaijaṭa's Commentar zum Mahābhāṣja Verz. d. B. H. No. 726. °प्रदीपिद्योत m. Titel von Nāgoḍḍibhaṭṭa's Erklärung des Bhāṣjapradipa Verz. d. Oxf. H. 138, a. °विवरण n. Titel von Içvarānanda's Erklärung des Bhāṣjapradipa Verz. d. B. H. No. 727.

भाष्यरत्नप्रभा (भाष्य - रत्न + प्र°) f. Titel eines Commentars zum Čāri-rakamimāṃsābhāṣja Verz. d. Oxf. H. 221, a, No. 334. Verz. d. B. H. No. 610.

1. भास् (von 1. भा) P. 3, 2, 177 (von 2. भास्). n. in der älteren, f. in der späteren Sprache (vgl. अर्चिस् Siddh. K. 247, b, 5 v. u. 1) Schein, Licht, Glanz (auch Strahl nach den Lexicogr.). AK. 1, 1, 35. 3, 4, 30, 232. H. 100. an. 1, 16. Med. s. 6. Halāj. 1, 38. RV. 1, 43, 8. 46, 10. 2, 4, 3. 4, 3, 1. कुक्षं त एम् रुशतः पुरा भा: 7, 9. या यस्तुतन्व रोदसी वि भासा 6, 1, 11. 4, 6. वि भा अंकः समज्ञानः 7, 8, 2. 8, 1, 28. 23, 11. 10, 3, 1. VS. 13, 39. 17, 72. AV. 7, 14, 2. TBr. 1, 1, 3, 12. परे भा: Čat. Br. 1, 9, 3, 10. 14, 7, 1, 10. भा:सत्य 8, 8, 1. Pañāv. Br. 10, 2, 6. Kāth. 34, 8. पदेतदादित्यस्य शुक्लं भा: सैवर्ग्य यन्नीलं परःकुक्षं तत्साम Kānd. Up. 1, 6, 5. Kāthop. 3, 15. दिवि सूर्यमरुक्षस्य भवेद्युगपडत्विता । यदि भा: सदशी सा स्याद्भासस्तस्य महात्मनः ॥ Bhāg. 11, 12 (= Hariv. 14181). भासं तु न रविः कुर्यात् MBh. 14, 118. उताहो भा: स्विदर्कस्य 7, 2143. 6. 2940. 8, 3392. Hariv. 1331. 14994. अमूर्त्यो ऽपि हि देशः स तस्य (गिरिः) भासः (wohl भासा zu lesen) प्रकाशते R. 4, 44, 119. Kumāras. 7, 3. Varāh. Brh. S. 30, 32. Prab. 107, 19. pl.: भास-स्तवाग्राः प्रतपन्ति Bhāg. 11, 30. Spr. 3349. ईशानो (राज्ञा) भासाम् Čāṃk. zu Brh. Ān. Up. S. 237. भासां निधिः die Sonne Prasaṅgābh. 13, a. Am Ende eines adj. comp. MBh. 1, 7294. प्रसन्नभाः पावकः 6, 133. 12, 3760. 13, 3499. Hariv. 8289. Ragh. 9, 17. Kumāras. 7, 35. Mrgh. 79. Rt. 1, 17. 24. 3, 21. Mārk. P. 96, 36. दशा निशेन्द्रीवरचाराभासा Naish. 22, 43. कुन्द° (= शुक्ल Schol.) Kāvya. 2, 99. Vgl. 2. भां und 1. भं 2, a, wo solche Formen aufgeführt worden sind, die sowohl auf भां, als auch auf भास् zurückgeführt werden können. Vgl. अर्चि° und अमूर्ध°. — 2) Machtglanz, Macht, Majestät H. an. Med. — 3) Wunsch (इच्छा) Duar. im ČKDr.

2. भास्, भासति in der älteren, भासते in der späteren Sprache Dhātup. 16, 23. 1) scheinen, leuchten: वृहद्भिर्भानुभिर्भासन् VS. 12, 32. भासतस्तेजसात्यर्थम् MBh. 1, 4852. 2, 433. 3, 11862. 4, 1326. 12, 7857. Hariv. 3724. med.: भास्को भासमानो द्रवति Nir. 6, 25. 32. MBh. 3, 12299. अग्रयश्च न भासते समिद्धा: 4, 1461. 6, 2603. वभासे स रणोदेशः कालसूर्य इवोदितः 7, 633. शातार्चिष इवाग्रयः । इन्द्रियाणि न भासते 14, 670. Hariv. 3384. 3034 = 3361. 14994. R. 2, 78, 7. (तस्याः) वक्तं वभासे सितचारुदत्तं रहिर्मुखाच्चन्द्र इवार्धमुक्तः leuchtete oder erschien wie 5, 28, 17. Ragh. ed. Calc. 7, 21 (चकासे St.). Kumāras. 6, 11. Bhāṭṭ. 10, 61. 14, 83. विद्युद्भिरिव भासतिः leuchtend Hariv. 11739. — 2) med. erscheinen, zur Vorstellung kommen, deutlich werden, einleuchten, begriffen werden: तदङ्गमार्दवं द्रष्टुः कस्य चित्ते न भासते । मालतीशशभृल्लोखाकदलीना कठोरता ॥ Spr. 1080. अस्ति नास्त्येति संदेहः कस्य चित्ते न भासते ॥ in wessen Geiste taucht nicht der Zweifel auf? 2101. आचारसंकोचो भासते Verz. d. Oxf. H. 266, a, 26. Kusum. 43, 4. ब्रह्म विकृतत्वेन भासते erscheint verändert Bālab. 18. Vedāntas. (Allah.) No. 123. Aṣṭāv. 2, 7, 8. अहो विकल्पितं विश्वमज्ञानामपि भासते । इत्थं शुक्ता कृष्णा रङ्गौ वारि सूर्यकोरे यथा ॥